

**Tractatvs De Præventionē Ivdiciali [!], Sev De
Contentione Ivrisdictionvm**

Tonduti, Pierre François de

Lvgdvni, M.DC.LXXIII.

Capvt XIV. Ægidianæ constitutioni locum non esse, quando agitur de
prædiis, quæ sunt sub dominio directo Ecclesiæ, etiamsi agatur de parte
prædij, si illa sit indiuisa. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98370](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98370)

- Menoch. de reuincen. remed. 3. n. 115. & sequent. relatos à Modern. Perusin. de manutent. obseru. 10. numer. 12.
- 10 † præsertim ponderando quod nemo alius tunc temporis probatur Castrum possedisse, ut ad propositum aduertit Abb. conf. 244. sub num. 1. versio. secus, quodque eodem modo, legantur solutiones factæ à Gabriele Bello, aduersarij Auctore, quem fuisse Castrum possessorem non controuertitur.
 - 11 Tandem ex pluribus instrumentis nouiter exhibitis, in quibus Franciscus uti Dominus directus dicti Castrum inuestiuit plures emptores, & ab illis solum Laudemium exegit; hæc enim exactio præbet argumentum possessionis, cum Laudemium soluatur possessori pro inuestitura & actuali possessionis traditione, leg. final. §. & ne auaritia, Cod. de iur. Emphyteut. Gratian. discept. 377. n. 34. Surd. decis. 200. n. 6. quæ libentius recipienda sunt, quia Hæctor aduersarius causam habet à Gabriele, hic uero ab Alemanno, qui erat frater germanus, & hæres Francisci principalis debitoris; nam transigendo, ut fecit cum eius vxore super debito hæreditario, ac hæreditario nomine, illius hæreditatem adiuuasse dubitandum non est: ad text. in l. pro hærede, ff. acquir. hæred. leg. 2. Cod. de iur. deliber. & in terminis transactionis: Bald. conf. 224. n. 1. lib. 2. Rot. coram S. M. Gregor. XV. decis. 98. num. 3. & in Bisuntina Censur. 27. Nouembris 1645. coram R. P. D. meo Corrado, impress. apud. Modern. Foroliuien. de pignor. decis. 105. n. 21. & seqq.
 - 12 Ex quibus omnibus simul iunctis, sublato obiecto non probationis possessionis Francisci debitoris, cui soli priores Decisiones immisionem à Tarrullio petitam denegantes innitebantur, dictam immisionem esse concedendam, & sic à Decisis recedendum esse Rota censuit. Vtrique parte informante.

Refertur ad cap. 14. numero 5. partis 1. huius tractatus.

CAPVT,

SEV

RESOLVTIO XIV.

Ariminen. Saluiani.

Mercurij die 30. mensis Maij 1646.

ARGVMENTVM.

Ægidianæ constitutioni locum non esse, quando agitur de prædijs, quæ sunt sub dominio directo Ecclesiæ, etiamsi agatur de parte prædij, si illa sit indiuisa. Reservationem dominij appositam in contractu venditionis, operari, ut non solum per emptorem pretio, iura Domini vendentis remaneant in suo robore. Solutioni factæ quando sit locus, & fructuum perceptio quando extenuet sortem.

SVMMARIVM.

Ægidianæ constitutioni locus non est, quando agi-

tur de prædijs quæ sunt sub dominio directo Ecclesiæ.

- 2 Quando disceptatur super executione sententia lata in prima instantia non debent attendi acta nouiter producta.
- 3 Quando prædium est indiuisum dominus directus potest prætendere ius in qualibet gleba.
- 4 Aliud est prædium esse diuisibile, aliud esse diuisum.
- 5 Sententia dicitur indiuisa quando totum prædium actori fuit adiudicatum, & ideo datur appellatio suspensiva si ratione totius prædij fuerit appellatum.
- 6 Dum queritur utrum locus sit Ægidianæ, attenditur re. or. sententia.
- 7 Actor potest noua instrumenta producere, etiam ad obtinendam executionem sententia iam lata, ad elidendas exceptiones per reum de nouo oppositas. Vide n. 1.
- 8 Si in conditione ad sit clausula reservationis dominij, non solum pretio, iura & hypotheca venditoris illa manent.
- 9 Contractum non probat quando non versatur in antiquis.
- 10 Aditio hæreditatis difficilius probatur quando non agitur inter suos hæredes uel descendentes.
- 11 Clausula quam & quas, facit ut noua instrumenta possint produci, ad elidendas exceptiones à reo de nouo oppositas.
- 12 Fructus quando impentur in sortem.

IOHES donationis per Lauiniam factæ ad fauorem Margherite, Pompeius illius hæres obtinuit sententiam immisionis ad duo prædia, alterum nuncupatum de Cappucini, alterum del Toro; & commissi mihi causa appellationis cum clausula: confitio quod sit locus Ægidianæ, disputatioque dubio. An ei sit locus? resolutum fuit sub die 19. Iunij 1643. negatiue quoad primum prædium, affirmatiue quoad alterum; & hodie proposita iterum causa Domini steterunt in decisis.

Nam in prædio nuncupato de Cappucini aditio media tornatura terræ à reliquo non separata, quæ sit de directo dominio Ecclesiæ, sub Ægidiana, quæ est Constitutio Laicalis, non cadit, etiam respectu utilis dominij inter Laicos, propter intrinsicam illius connexionem ac dependentiam à directo, quod non subiaceret seculari Iurisdictioni, iuxta opinionem quam perpetuo amplexa est Rota in causis allegatis in 1. decis. §. 1. quibus additur decis. 42. n. 8. & seqq. p. 6. rec.

Neque pars emphyteuta à reliquo separata probatur per instrumentum nuper productum renouationis factæ ab Ecclesia ad fauorem Pompei de anno 1616, quod designat confines particulares portionis emphyteuticæ: † Tum quia cum non fuerit productum in prima instantia, illius productio facta in secunda non releuat ad effectum ut intret Ægidiana, & debeat concedi executio sententia primi Iudicis, ad quem effectum sententia iustificari debet ex actis primæ instantiæ, non autem ex nouiter deductis: licet secus sit quando agitur de confirmanda sententia in gradu appellationis: Seraph. decis. 584. n. 6. Rota inter rec. decis. 28. per tot. part. 1.

Eo minus, quia ea renouatio facta fuit sine præiudicio iurium cuiuscumque, alia lite tunc pendente inter Pompeum, & Iuniperam hodie ream conuentam, & discordat ab instrumento productum in prima instantia.

instantia, quod loquitur de vna media tornaturae renouatio verò de duabus tornaturis, & tabulis 33: 4 Unde semper remanet incertus locus dictae mediae tornaturae, & Ecclesia habet proportionabiliter dominium in qualibet gleba totius praedij, iuxta *Glos. in l. si familia verbo pro parte C. fameris*, & alios alleg. in 1. *decis* §. 2. in fin.

4 Tum etiam quia esto quod portio emphyteuticæ esset diuisibilis à parte rei, haberet pro indiuidua ex voluntate partium, & Iudicis iuxta theoreticam Bart. in *l. grati* 9. §. *illud*. num. 4. ff. de *fideiuss.* quam sequitur *Cyriac. contr.* 198. n. 12. *Rot. dec.* 325. n. 12. inter *impress.* apud *conf. Farinac.* Siquidem partes tam in iudicio, quam extra, habuerunt praedium de *Cappuccini* pro vnicuique integrali corpore comprehendente portionem emphyteoticam tanquam à reliquo non diuisam, vt aperte legitur tam in Instrumento anni 1584. *Summar. Pompei*. num. 7. ibi, & pro quadam particula *Iure pensionis*, quam in inuentario hereditatis *Lauiniae*, & in Instrumento adeptæ possessionis per heredem illius dato, in *summario Iuniperæ*. num. 4. & 5. & demum in libello, ac sententia in quibus petita fuit, & concessa immisso in possessionem totius dicti praedij tanquam vnus corporis nulla facta separatione portionis conductitæ, & hæc indiuiduitas resultans ex vnicitate structurae verborum, tam in libello, quam in sententia; & Iuncto praesertim quod totum praedium eadem actione petitum fuit, efficit vt ipsum praedium, necnon sententia reputetur pro indiuidua, ac effectum vt ratione portionis emphyteoticæ à toto excludatur *Ægidiana*, & super toto detur appellatio suspensiva: vt magistraliter distinguendo declarauit *Rota* in *decis* 257. 2. & 3. inter *impress.* apud *Modern. de manut.* & melius in *Vitorbien. fideicommissi*, seu *Attentator*. 13. *Maij* 1644. coram *R.P.D. meo Cerro*; §. quia *Conclusio*, vbi dicitur ratio, quia sententia indiuiduitas non desumitur, neque consideratur ratione materiae, sed ratione formæ, quæ de sui natura est indiuidua: *Salys. in l. 2. circa med. vers. sed contra istam gloss. vsque ad fin. C. de re iudic.* *Rota Bonon. diuers.* *decis* 38. n. 1. Et facit receptissima conclusio, quod ad dignoscendum an intret *Ægidiana*, necne; attenditur tenor sententiae: *Seraph.* *decis* 452. n. 1. & *decis* 603. n. 1. *Rota in Fulginaten. Reintegrationis*. *decima* *Novembris* 1618. coram *Sacratissimo Domino Nostro Innocentio X.* & in *Assisen. Bonorum* 2. *Iunij* 1627. coram *bon. mexi. Card. Virilisimpress.* p. 5. *racen. dec.* 79. n. 20.

Aliud autem praedium nuncupatum *del Toro*, quod est omnino distinctum à primo, ac vt tale in libello, & sententia fuit comprehensum, cum sit penitus Laicale, vtique subiaceat potestati seculari, & per consequens in illo habet locum *Ægidiana* ex alleg. in *d. d. cis* 257. & in *d. Vitorbien. fideicommissi*, seu *Attentator*. coram *R.P.D. meo Cerro*.

Nec obstat, quod medietas dicti praedij spectet ad *Achillem*, hodie *Monachum Cassinensem*, qui est coheres *Pompei*; quia ille nusquam comparuit, nec in libello, aut sententia nominatus aliquando fuit, potuitque eo non componente totum praedium adiudicari *Pompeo*, *l. vnica. C. quand. non pet. par. leg. vnica* §. *his ita*. *C. de caduc. tollen.* *Seraphinus decisio* 1407. n. 3. & *seqq.* *Reuerendissimus Vrgellen.* *decis* 448. num. 10. praesertim stante renunciatione, quam ille ad fauorem *Pompei* fecerat ante ingressum Religionis, quæ statim ademit ab *Achille* renunciente omne ius quod habebat, ac illud transtulit in *Pompeum* renunciatarium: *Aym. conf.* 191. n. 3. *Rot. decis.* 92. n. 10. *dec.* 323. n. 6. & *seqq.* p. 6. *recent.* Cumque in

prima instantia nunquam fuerit oppositum de *Iure Achillis*, sed solum oppositæ exceptiones generales, nihil fieri, nisi seruatis seruandis, & verificatis verificandis, non fuit opus tunc producere instrumentum renunciationis, & productio nuper facta fuit, agatur: & quia ad elidendas exceptiones de nouo oppositas, licitum est noua instrumenta producere etiam ad effectum obtinendi executionem sententiae iam latae; ne alioquin sit in potestate rei, differendo opponere exceptiones, quas elidisset actor si oppositæ fuissent in prima instantia, euitare executionem sententiae, & actorem, ac Iudicem eludere: *Rota inter impress.* apud *Pacific. de Saluian.* *decis* 168. num. 10. & 11. *Grat. discept. forens. cap.* 224. num. 7. & 8. Add. ad *Greg. XV. decis.* 272. sub numero 9. *versu. sententiam*, & fuit dictum in *Cesarangustana portione* 16. *Novembris* 1605. *Coram. bo. me. Iusto.* *impress.* apud *Marchel. de commissi.* part. 1. fol. 340. numero 5. in fin.

Quod verò attinet ad iustitiam sententiae, gratis deducitur defectus hypothecæ; ex quo *Pompeus* vendendo bona, de quibus agitur, *Comiti Aeneæ Bando*, illam remississe videatur: quia vendidit cum reservatione domini, & suorum Iurium donec solueretur pretium, quo propterea nusquam soluto, hypotheca, ac alia iura remanserunt penes venditorem, ac si non vendidisset: vt præter allegatos in prima *decisione*, §. 2. & probat text. in *l. quod vendidi* 19. ff. *contrab. empt. in §. vendita. Insti. de rer. diuis.* ac tradit *Abb. conf.* 69. n. 1. in fin. lib. 1. *Surd. conf.* 101. n. 12. *decis* 1120. num. 11. & 12. nec interest an pretium non fuerit solutum, quia venditor pro parte sua non adimpleuit contractum, siue ob aliam causam; quia hoc esset momenti si venditor ageret contra emptorem pro solutione pretij, sed vt hypotheca aliaque iura super re vendita durent penes venditorem vigore reservationis in instrumento venditionis appositæ, satis est quod pretium non fuerit solutum; cum ante illius solutionem deficiat in vendente iura amittendi, & respectiue transferendi animas, à quo amissio, ac translatio pendet: *l. 3. §. in amittend. ff. de acquir. poss. l. id quod nostrum ff. de reg. iur. l. in omnibus, l. 2. ff. action. & obligat.* *Cruell. decis.* *Dolan.* 142. num. 6.

Gratis etiam donatio, cuius vigore actum fuit impugnatur ex capite inofficiositatis: Quia vt respondit *decis* §. 1. tollitur, *Lauinia* donatrix *Ginebriam* alteram filiam instituit heredem, ac de bonis propriis dotauit, animaduertendo, quod vineam datam in dotem spectasse ad *Lauram* non probat particula libri *catalli* ex aduerso producta, cum noster sit in antiquis. *Socin. Sen. cons.* 25. ex n. 5. & per tot. lib. 2. *Rot. decis.* 61. n. 6. apud *Modern. de manut.* & in *Corneiana reintegrationis* 26. *Iunij* 1641. *Coram meo* quodque vltro fuit data in dotem etiam domus, in qua *Alexander Lauiniae* maritus scuta 400. auri ab ea in dotem recepta reinuestiuerat, vt habetur in *summario Iuniperæ* n. 20.

Alterum obiectum retentionis, seu imaginariæ solutionis pro reintegratione bonorum à *Lauinia* donatrice alienatorum, & provenientium ex fideicommissis *Nicolai Sigismundi*, & *Lauræ* ad fauorem *Iuniperæ* purificatis tollitur: *Primò*, quia superpositum pertinentiæ bonorum alienatorum ad *Ginebriam*, nec fuit probatum in prima instantia, nec probant instrumenta nuper producta: siquidem *decisio* emanata *Coram. bo. me. Coccino* de anno 1623. loquitur de aliis quatuor corporibus postmodum restitutis aduersarie in vim mandati *Rotalis*. Ad probandum verò quod bona, vt supra alie-

nata proueniant ex fideicommisso Nicolai Patris Lauinæ, datur solum Confessio eiusdem Lauinæ in libello porrecto de anno 1585. in quo non describuntur confines bonorum, & propterea non probat quod bona alienata sint illa eadem comprehensa in fideicommisso, vt ponderat prima decisio §. pro responsione. Et quamvis respectu Sigismundi dentur in Summario Iunipera n. 14. & 15. duo corpora, quorum duæ demonstrationes concordant cum corporibus alienatis à Lauinia, nempe petia terræ aratiuæ in territorio Sancti Andree in Gartulo signata ibidem lit. B. & alia petia terræ in Villa Conuignani signata lit. C. Aduertendum tamen est, quod ad fideicommissum Sigismundi non est vocata Ginebria aduersaria, † sed Laura Amita, quæ non probatur decessisse post Sigismundum, vel illius hæreditatem agnouisse, vt requiritur, vt eandem transmittere potuerit ad Ginebriam eius hæredem, præsertim quia non agit inter suos hæredes vel descendentes: *l. unica §. in nouissimis C. de caduc. toll. leg. quoniam sororem Cod. de Iur. delib. Bart. in leg. cum filiofamilias n. 12. & ibi Iaf. n. 107. & seqq. ff. leg. 1. & idem Bart. in l. 1 §. post n. 14. ff. acq. hæred. Valquez de success. progress. §. 9. n. 14. lib. 1. Gomel. var. resol. tom. 1. cap. 9. n. 1. & seq. Alex. conf. 1. 50. n. 7. lib. 2. alique allegati à Moderno Veneto, de transmission. capite 8. num. 1.*

Secundò respondetur, quod Pompeus ultra hypothecam orientem ex donatione, habet aliam anteriorem ex cessione sibi facta à Blanchinis, ad quorum fauorem Lauinia bona de quibus agitur hypothecauerat, antequam bona fideicommissis (vt asseritur) subiecta alienaret, vt constat ex datis in Summario ultima positionis pro Pompeo, n. 1. & seqq. idemque præferendus est. *l. prior leg. Lucius, ff. qui pot. in pign. habet. Negul. de pignor. p. 5. membr. 1. & num. 14. Cypre. latè decis. 16. Rot. decis. 609. num. 4. part. 4. ecent.*

Nec obstat quod Pompeus instrumentum cessionis, & hypothecæ constitutæ ad fauorem cedentium, non produxerit in prima instantia: quia adhuc releuant, cum etiam Aduersaria nuper produxerit coram me Instrumenta probantia fideicommissum & identitatem bonorum alienatorum; pro sunt enim vt supra dicebatur nouæ probationes ad elidendas contrarias de nouo ex aduerso factas, † præsertim quia propter clausulam quam & quas, positam in commissione appellationis, potest etiam nouum Ius deduci, & canonizari: *Put. decis. 7. de appell. Egid. decis. 661. Barbof. claus. 121. n. 10. Coccin. decis. 47. n. 10.*

Tandem Ginebriæ non competit retentio pro credito scut. 460. Quia cum perceperit fructus bonorum, quos cessante legitimo titulo dominij teneat in suum creditum imputare, *Garz. de expens. cap. 23. n. 38. Rot. dec. 650. n. 6. p. 2. decis. 126. n. 32. part. 7. recent.* creditum remanet illiquidum, & propterea inefficax ad retentionem, ex allegatis in prima decisione §. penult. quibus additur *decis. 323. n. 24. & 26. apud Modern. de manut. alique relati in Arminen. spoly 17. Martij 1628. Coram bo. me. Merlino.* Eo magis, quia Iudex primæ Instantiæ mandauit dictum creditum compensari cum fructibus, & quatenus in hac parte sententia esset appellabilis, talis non redditur in aliis partibus separatis, nec exinde sequitur, quod creditum, propter fructuum perceptionem; de qua non dubitatur, & operatur ipso iure diminutionem crediti, *leg. 1. C. pignor. alt. Alex. conf. 70. n. 7. lib. 7. Surd. conf. 194. n. 10. & seqq. Muta decis. 22. num. 7. vbi quod fructus etiam ante*

quàm fiat liquidario, extenuant sortem: *Fontanell. decis. 199. sub n. 15. Buratt. decis. 160. n. 11. non sit reditum saltem illiquidum, & altioris indaginis, itavt eius exceptio retardare non possit executionem sententiæ in Saluiano lata, vulgatis Iuribus.*

Et ita decisum vtraque parte bis informante, *Ista decisio referitur ad c. 12. n. 43. Secunda partis iniuria tract. de præuent.*

Et ad c. 188. in secunda parte quest. civilium. Et ad cap. 31. num. 21. & sequentibus part. 1. de præuentione.

CAPVT,

SEV

RESOLVTIO XV.

ARGVMENTVM.

Causam super falsitate & subornatione testium, tractandam esse coram Iudice qui præuenit in cognitione causæ principalis, & scribente eodem Notario, qui scribit in causa, super qua falsitas fuit commissæ. Præuentionem in causis diuersis & separatis, non posse impedire processum alterius causæ. Eum qui venit in causa ad hæsiu, non posse mutare forum iudicis præuenientis. Suspecto substituto, quando principalis reddatur suspectus.

SUMMARIVM.

- 1 Ne continentia causa diuidatur, causa incidentis tractanda est simul cum causa principali.
- 2 Iudicium super falsitate commissæ in causa debet terminari coram eodem Iudice & Notario illius causæ in qua falsitas fuit commissæ.
- 3 Præuentione non est considerabilis in causis & iudiciis separatis.
- 4 Qui venit in causa ad hæsiu, non potest mutare tribunal.
- 5 Suspecto substituto, non est suspectus Notarius principalis: Et quid in socio perpetuo & re missiue.

DVÆ causæ criminales intentatæ fuerunt: vna quidem, scribente Guillelmo notario, ad denunciationem Antonij contra Mauritium, in qua examinatis testibus tam pro fisco quàm pro reo, ad illius defensionem, tandem processum fuit ad sententiam absolutoriam cum condemnatione accusatoris in omnibus expensis.

Alteræ verò causa criminalis intentata fuit ad instantiam Communitatis illius loci, in qua Antonius ille non fuit vt supra querelans nec accusator, sed accusatus & querelatus per Communitatem; Et vicissim dictus Mauritius non fuit ipse accusatus, sed accusator, non quidem principalis, sed tantum vti adhærens querelæ Communitatis: & in prima causa scribit Guillelmus, vt dictum est; in secunda Achilles Graffarius.

His